



Rapport administrativ e quen annual

2022

Cuntegn

- 3 **Autoritads communalas e cummissiuns**
- 4 **Prefaziun dil president communal**
- 5 **Legislativa**
- 5 **Suprastonza communal**
- 7 **Finanzas**
- 11 **Persunal**
- 12 **Canzlia**
- 13 **Uorden public e segirtad**
- 15 **Agid social**
- 15 **Santeris e fatgs da sepultura**
- 16 **Cultura e temps liber**
- 18 **Svilup dalla vischnaunca**
- 18 **Scola**
- 20 **Planisaziun e construcziun**
- 22 **Construcziun aulta**
- 24 **Immobilias communalas**
- 26 **Construcziun bassa**
- 27 **Ovras communalas**
- 28 **Uffeci forestal**
- 29 **Quen annual 2022**

Il maletg sin la pagina davon
muossa la vesta da Pitasch
sin la biala cuntrada
muntagnarda visavi.

organisaziun tipografica e pre stampa
Atelier grafic Marius Hublard, Ilanz/Glion

stampa e ligiadira
communicaziun.ch, Ilanz/Glion



La Porta Sura a Glion ei vegnida baghegiada igl onn 1513 e la construcziun sisura cun tetg igl onn 1717. Ils uoppens da Turitg e Berna ein vegni piazzai sco engraziament per igl agid dalla renovaziun 1717.

Autoritads communalas e cumissiuns ils 31 da december 2022

Parlament communal

Gabriel Gierina, Glion, presidenta
Bearth Remo, Sevgein
Berni Jan, Castrisch
Bertogg Julian, Castrisch
Bianchi Gian Marco, Glion
Caderas Bruno, Ladir
Caduff Christian, Glion
Caduff-Giger Anita, Glion
Cajochen Ursin, Ruschein
Camenisch Marcus, Pitasch
Candinas Daniel, Rueun
Capaul Ivo, Rueun
Cavigelli Tarcisi, Siat
Cola Annette, Ruschein
Dalbert-Caviezel Jeannette, Luven
Derungs Carisch Mathilda, Glion
Duff-Cavegn Rita, Glion
Elvedi Flavio, Glion
Frei Ivo, Glion
Gschwend Malin Anna, Sevgein
Hohl Michal Karin, Castrisch
Montalta Manuel, Glion
Quinter Claudio, Glion
Vieli Kurt, Glion
Zinsli Thomas, Riein

Cumissiun da gestiun

Quinter Claudio, Glion, president
Darms Gieri, Glion
Frei Ivo, Glion

Suprastonza communal

Beer Marcus, Glion, president
Gasser Curschellas Caroline, Glion, vicepresidenta
Bertogg Alice, Sevgein
Bundi Hanspeter, Castrisch
Capeder Martin, Duvin

Cussegl da scola

Cathomas Annalisa, Glion, co-presidenta
Hohl Michal Karin, Castrisch, co-presidenta
Bertogg Alice, Sevgein
Fleischli Philipp, Siat
Ragettli-Drack Andrina, Ruschein

Delegadas e delegai Spitex Foppa

Albin Ludovic, Siat
Bertogg Alice, Sevgein
Caduff-Giger Anita, Glion
Deplazes Ivan, Glion

Delegadas e delegai corporaziun d'aua piarsa Gruob

Bundi Hanspeter, Castrisch
Caderas Bruno, Ladir
Caduff Christian, Glion
Candrian Armin, Glion
Darms Toni, Glion
Derungs Carisch Mathilda, Glion
Gabriel Gierina, Glion
Quinter Claudio, Glion
Schmid Valentin, Glion

Cumissiun da naturalisaziun

Capeder Martin, Duvin, president
Caduff Vreni, Glion
Dalbert-Caviezel Jeannette, Luven

Cumissiun d'energia

Bundi Hanspeter, Castrisch, president
Camenisch Brida, Glion
Cavigelli Tarcisi, Siat
Giezendanner Urs, Glion
Monn Corina, Glion

Cumissiun da giuventetgna

Casanova Sarina, Glion, presidenta
Baruffol Luna, Ruschein
Bertogg Alice, Sevgein
Bundi Leandro, Rueun
Candinas Selina, Sevgein
Capaul Ivo, Rueun
Mittner Ladina, Sevgein
Mögling Marianna, Cuera
Pfister Hannah, Glion

Cumissiun per la promoziun da sanadad e prevenziun

Bertogg Alice, Sevgein, presidenta
Arpagaus Giusep, Ladir
Cadruvi Annina, Glion
Caduff Anita, Glion
Derungs Mathilda, Glion

Cumissiun per la lavur da giuventetgna llanz/Glion & Lumnezia

Lorez Elisabeth, Surcasti, presidenta
Bertogg Alice, Sevgein
Meier Bernhard, Sagogn
Riedi Maria Helen, Glion

Pumpiers

Casaulta Gion jun., Castrisch, cumandant
Mihajlovic Radomir, Glion, vicecumandant



Prefaziun dil president communal

La fin settember 2022 sun jeu vegnius eligius sorprendentamein sco niev president communal dad Ilanz/Glion. Suenter l'elecziun ei lu tut iu ualti spert. Gia igl 1. da november 2022 hai jeu astgau surpender las fatschentas da mia antecessura dr. Carmelia Maissen ch'ei vegnida eligida ella Regenza dil cantun Grischun. Strusch era la sorpresa ed il plascher dall'elecziun empau setschessaus, sun jeu staus avon in grond mantun dad incumbensas, projects e termins. En quella situaziun ha jeu getg a memez: «Era Diu ha buca scaffi il mund en in gi.» Tenor quei motto sun jeu seluvraus pass per pass en mias incumbensas, hai studegiu actas e fatg sessidas e sun s'informaus tier mes collegas dalla direcziun e dalla suprastanza communal. Ed oz ein biaras proceduras e lavurs gia detg familiaras a mi. La lavur dil president communal ei fetg varionta e captivonta e porta satisfacziun.

Nus tuts havein giu plascher tschei onn, cura che tut las mesiras da Corona ein vegnidas abolidas la primavera. In sentiment da speranza ed optimissem regeva. L'entira populaziun selegrava da puspei saver viver ina veta normala – senza restricziuns ed obligaziuns. Deplorablamein ei quei plascher spert puspei vegnius stgirentaus dils eveniments ell'Europa Oriental. Aschia essan nus selischnai dad ina situaziun d'urgenza ella proxima, da Corona ella crisa d'energia. Igl atun digl onn vargau ha ei lu giu num da sepreparar sin in'eventuala munconza d'electricidad. Puspei eis ei stau d'elaborar concepts e da prender mesiras per esser prepaus pil seracass. Per cletg ei il collaps temiu buca daventaus realitad. Per quei essan nus engrazieivels.

Malgrad ils svilups pauc legreivels ha l'economia giu igl onn vargau in bien onn. Las bunas relaziuns da neiv ed ils

bellezia gis d'unviern han carmalau dil schaner entochen igl avrel mellis e mellis skiunzas e skiunzs sillas pistas. Naven dil fevrer han ils hosps schizun saviu guder il sport d'unviern senza restricziuns da Corona. Silsuenter ei ina stad extraordinariamein caulda suandada che ha puspei carmalau numerus hosps da vacanzas ella Surselva. La Surselva ei per cletg vegnida schanegiada dalla schitgira extrema che regeva el rest dalla Svizra ed ell'entira Europa. L'aboliziun dallas restricziuns da viagiari pervia da Corona ha caschunau ina leva reducziun dallas cefras da pernottaziun. Il medem mument han la gastronomia, la hotellaria ed il commerci profitau dalla biala stad. Era l'industria da construcziun e da construcziun secundara ha nudau in bien onn. Ella ha bein giu da cumbatter cun stretgas da furniziun tier ils products preliminars e cun prezis d'energia massivamein pli aults pervia dall'uiara ell'Ucraina, tuttina ei vegniu baghegiu e renovau bia. La crisa d'energia ha caschunau in clar augment dallas damondas da baghegiar per implonts fotovoltaics.

El sector dalla cultura han ins suenter il temps da Corona puspei saviu guder la cuminonza e las activitads dallas uniuns. Tut las personas engaschadas ellas uniuns ein ventireivlas ch'ellas san puspei s'entupar ed exercitar communalamein musica, cant, sport ed art.

Cun la speranza che nus restien era igl onn 2023 protegi d'uiaras e catastrofes natirals engraziel jeu a tut las habitontas ed a tut ils habitonts ch'ei s'engaschai per il beinstar public, denton era allas personas che miran cun fidonza egl avegnir.

Marcus Beer

Stimada dunna presidenta dil parlament
Stimadas dunnas, prezias signurs dil parlament communal

Sebasond sin art. 35 lit. e dalla constituziun communal presentein nus a Vus il rapport administrativ ed il quen annual 2022 per approbaziun. Part dil quen annual fa era il quen annual dil provediment d'aua Gruob.

Legislativa

Votaziuns ed elecziuns

Igl onn 2022 han ins clamau la populaziun sis gadas all'urna. Sin plaun naziunal han las votantas ed ils votants priu posiziun arisguard endisch projects. Ei ha dau duas votaziuns cantunalas. Ins ha votau sur dalla revisiun parziala dalla constituziun cantunala (refuorma dalla giustia 3) sco era sur dil credit d'impegn per la renovaziun ed igl engrondiment digl edifices statal a Cuera.

Sin plaun communal han las votantas ed ils votants priu posiziun arisguard treis projects. Ils 3 d'avrel 2022 han ins approbau claramain il credit supplementar per la sanaziun dallas vias da meglieraziun a Ruschein ed il credit d'impegn per la sanaziun dil provediment d'aua a Siat. Ils 15 da matg 2022 ei la revisiun parziala dalla planisaziun locala pertuccont il svilup digl areal dalla staziun a Glion medemamein vegnida approbada claramain.

Ils 15 da matg 2022 han era las elecziuns dalla Regenza e dil Cussegl grond dil cantun Grischun giu liug. La presidenta communal en uffeci, dr. Carmelia Maissen, ei vegnida eligida ella Regenza. Quei ha giu per consequenza ch'il presidi

communal ha stuiu vegnir occupaus da niev. Ils 21 d'ust 2022 ha negin dils treis candidats officials saviu contonscher il pli absolut. El secund scrutini, che ha giu liug ils 25 da settember 2022, ei Marcus Beer vegnius eligius sco niev president communal. El ha fatg 896 vuschs ed ei en uffeci entochen la fin dalla perioda da legislatura actuala (31 da december 2025).

Parlament communal

Il parlament communal sut il presidi da Gierina Gabriel ei seradunaus igl onn da rapport per otg sesidas. A caschun dall'emprema sesida dalla nova perioda da legislatura ei il parlament seconstituius. Per ils onns 2022 e 2023 vegnan las sesidas dil parlament communal presidiadas da Gierina Gabriel. Per la medema perioda ein Mathilda Derungs Carisch sco vicepresidente ed Anita Caduff-Giger sco dumbravuschs vegnidas eligidas.

La sesida dils 14 da settember 2022 ha giu liug a Ruschein. Il club da skis Ruschein ha surviu in aperitiv gustus.

Suprastonza communal

Sesidas

Igl onn da rapport ei la suprastonza communal s'entupada per 19 sesidas ordinarias. La fin schaner 2022 ha ella fatg duront dus gis da strategia ponderaziuns da principi concernent il svilup futur dalla vischnaunca e davart las directivas strategicas centralas per ils proxims quater onns. Il settember 2022 eis ella sefatschentada en ina sesida cun il preventiv 2023.



Els fuorman la suprastonza communal: Caroline Gasser Curschellas, Hanspeter Bundi, Marcus Beer, Martin Capeder ed Alice Bertogg.

Brunch per nievdomiciliadas e nievdomiciliai digl 1. d'october 2022

Igl 1. d'october 2022 ei vegniu organisau per l'emprema gada in brunch per nievdomiciliadas e nievdomiciliai. Sin invit dalla vischnaunca dad Illanz/Glion ein rodund 70 personas nievarrivadas ella vischnaunca seradunadas ell'aula dalla casa da scola a Glion per in brunch divertent. Quel ei vegnius preparaus dall'unìun da dunnas Glion. La presidenta communal, ulteriurs commembers dalla suprastanza communal e collaboraturs dalla vischnaunca han presentau allas personas nievarrivadas nossa vischnaunca. Differentas uniuns da nossa vischnaunca han presentau la diversidad culturala dalla vischnaunca dad Illanz/Glion. L'occurrènz ei vegnida enrihida musicalmein dil Chor mischedau Rueun-Siat e dil Chor cecilian Glion. Cordial engraziament a tuttas e tuts che han contribuìu a quell'occurrènz gartegiada.

Survesta dallas expensas

Tenor art. 40 dalla constituziun communal ha la suprastanza la cumpetenza da decider davart expensas buca budgetadas entochen 200 000 francs, en total 500 000 francs ad onn. Igl onn 2022 ha la suprastanza communal concludiu las suandontas expensas buca budgetadas:

Concurrenza suoschna da spetga per autos da posta	10'000
Nova cuvegna da prestaziun dalla Regiun Surselva, Reallabor Surselva	8'358
Credit remplazzament cargader cun rodas (Pneulader)	15'062
Liquidaziun Associazion tancadi, Duvin	6'486
Contribuziun all'unìun a Glion per planisaziun detagliada dil pumprack	5'385
Quen final contuorn Marcau	46'376
Contribuziun annunzia da culps Societad da tir Castrisch	5'000
Alzament % da piazza menaschis tecnics	8'000
Alzament % da piazza lavur soc. da scola per 10 % naven digl 01-08-2022	5'278
Cumposiziun rundella Crappa Grossa	40'000
Construcziun da sendas per calzers da neiv	8'293
Agid immediat per l'Ucraina, donaziun IKRK e cadeina da fortuna	10'000
Concept per la promoziun dalla cultura 3. part 2022	10'040
Coworking Space fasa 1 e 2, Village Office	3'780
Cumpra bus da scola occasiun	43'180
Contribuziun all'US Rueun per indrez d'illuminaziun	5'000
Tscherca da personal entras biro d'intermediaziun da personal	46'821
ASA Sablun Rueun/incumbensa da mandat	23'594
Mesiras da segirtad Cuolm Sut, Rueun	30'000
Contribuziun supplementara agl Illanzer Sommer	5'000
Contribuziun Städtlilauf 2023	5'000
Garanzia da deficit Städtlilauf 2023	5'000
Concurrenza suoschna da spetga per autos da posta, credit supplementar	5'000
Festivitads elecziun ella Regenza	4'831
Ulteriura cazzola, Sevgein	12'000
Project Pro Infirmis, datas d'access digitalas	28'000
Susteniment preproject Coworking Space	15'000
Sclariments sanaziun Casa Cumin, Glion	40'000
Daners da sesida 2022 cumissiun da giuventetgna	2'200
Stan dalla cumissiun da giuventetgna al marcau da vinars a Glion 2022	1'500
Analisa communal da periclitaziun	8'545
Museum Sursilvan Cuort Ligia Grischa, restauraziun	3'000
Renovaziun dil label da marcau d'energia	5'000
Total expensas concludidas dalla suprastanza	470'729



Agl aperitiv per ils niedomiciliai ei vegniu cantau cun vusch ferma.



Las uniuns han nezegiau la caschun e fatg reclama per lur interess.

La fin digl onn 2022 ein las suandontas incumbensas surdadas dil parlament aunc pendentas:

- incumbensa Maissen (2016) pertuccont l'examinaziun dallas prestaziuns e pachet da mesiras per finanzas sau-nas;
- incumbensa Gabriel (2018) pertuccont l'examinaziun dil menaschi forestal dalla vischnaunca dad Illanz/Glion;
- incumbensa Frei (2022) pertuccont catalog da mesiras per commercialisar ed augmentar l'attractividad dalla vischnaunca da domicil dad Illanz/Glion cun sias fracziuns.

Finanzas

Explicaziuns generalas

Cun in gudogn annual da rodund 61'000 francs siara il quen annual 2022 levet meglier ch'il plus budgetau da 24'400 francs. Il cashflow munta a rodund 3.4 miu. francs. Aschia han las investiziuns nettas da 4.2 miu. francs saviu vegnir finanzadas per rodund 80 pertschien cun agens mieds. La media dil grad d'atgna finanziaziun dils onns 2015 entochen 2022 importa rodund 86%.

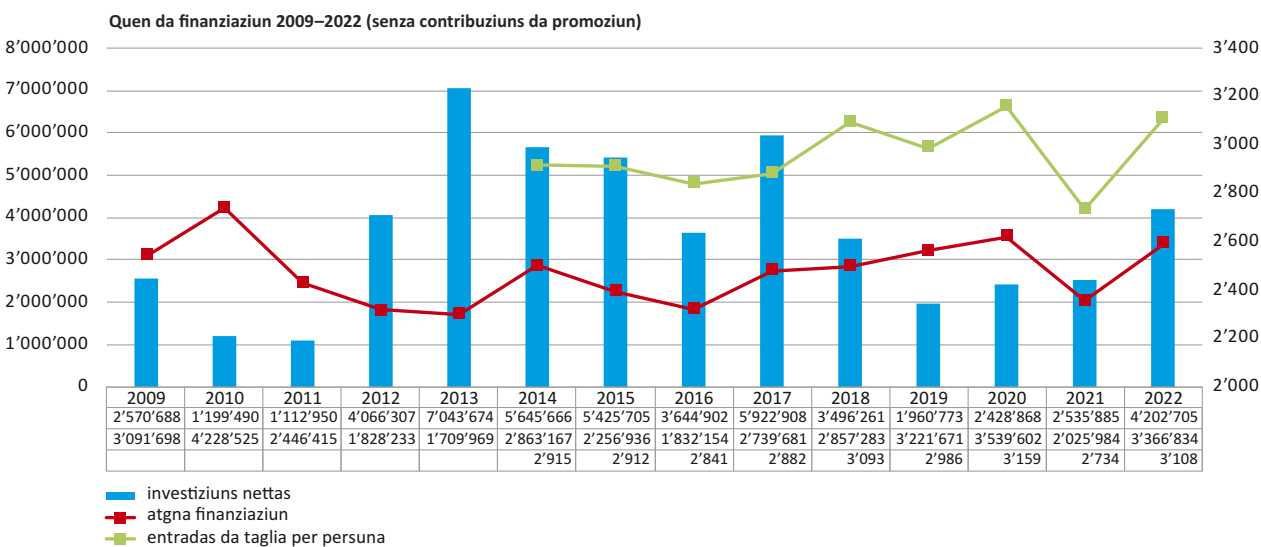
Il bien resultat duei vegnir nezegiaus per prefinanziar investiziuns grondas futuras e per rinforzar l'atgna finanziaziun futura. Aschia vegn la suprastanza communal a proponer al parlament ella rama dil rendaquen da decider ina prefinanziaziun dad 1 miu. francs per construir il luvratori communal e las novas localitads per ils pumpiers.

In resultat legreivel muossan las entradas fiscalas tier las personas naturalas, ton tier la taglia sin las entradas sco era tier la taglia sin la facultad. Il medem maletg semuossa tier la taglia sil gudogn e sil capital dallas personas giuridicas. Grazia allas taglias sin midadas da maun cun effect unic ch'ei supplementarmente fetg aultas, muntan las entradas fiscalas totalas da 15.5 miu. francs il meglier resultat dapi la fusiun. En vesta alla reducziun dallas zonas da baghegiar eis ei fetg probabel che era la vischnaunca dad Ilanz/Glion ei pertuccada cun atgnas parcelas da terren da baghegiar. La valeta d'ina parcella da baghegiar a Ladir ei perquei gia vegnida rectificada cun 506'948 francs. Quella rectificaziun dalla valeta ei cudischada sut la funcziun da finanzas tier las imobilias dalla facultad finanzia.

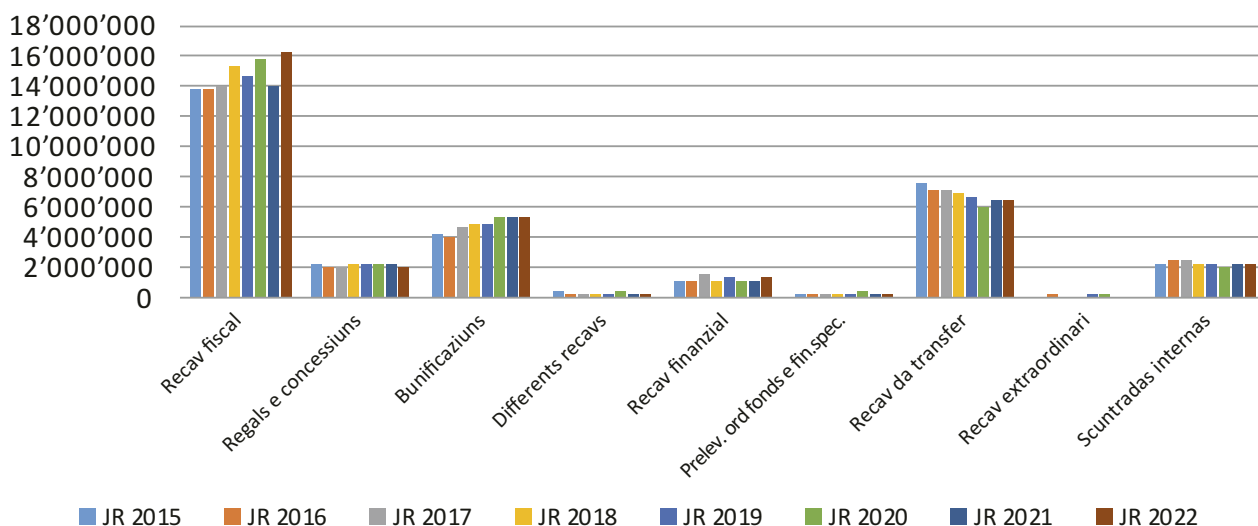
Las consequenzas negativas spitgadas en connex cun la pandemia da Covid-19 sil sector social ein per cletg buca verificadas. Duront igl onn da rapport 2022 ein las expensas nettas per la segirtad sociala perfin sereducidas aunc inaga e sesanflan sil nivel dils onns 2015 entochen 2019. Ella funcziun da sanadad ha la vischnaunca stuiu pagar al Cantun ina nova summa maximala da 621'000 francs per cuosts en connex cun dimoras en spitals e clinicas ordeifer la regiun. Quels cuosts pertuccan igl onn 2021. La facturaziun succeda adina cun in onn retard. In motiv per ils aults cuosts ein grondas operaziuns ch'ei vegnidas spustadas pervia da Covid-19 pér igl onn 2021.

Il manteniment dallas lingias d'auas piarsas (PGAA) ei staus budgetaus cun 965'800 francs. Da quels ein mo 152'000 francs vegni duvrai. Il motiv ei la nova pratica da cudischaziun naven digl onn 2022. Cuosts ch'ins sa activar vid lingias d'aua vegnan cudischai el quen d'investiziun e screts giu leu a moda lineara.

Dallas expensas dad 8.6 miu. francs budgetadas el quen d'investiziun han mo 6.8 miu. francs saviu vegnir realisadas. Cunzun las expensas d'investiziun tier las vias communalas e las vias da meglieraziun han buca saviu vegnir realisadas igl onn 2022. Tier las entradas d'investiziun ein las taxas da colligiazion per aua ed auas piarsas stadas claramein pli bassas che budgetadas.



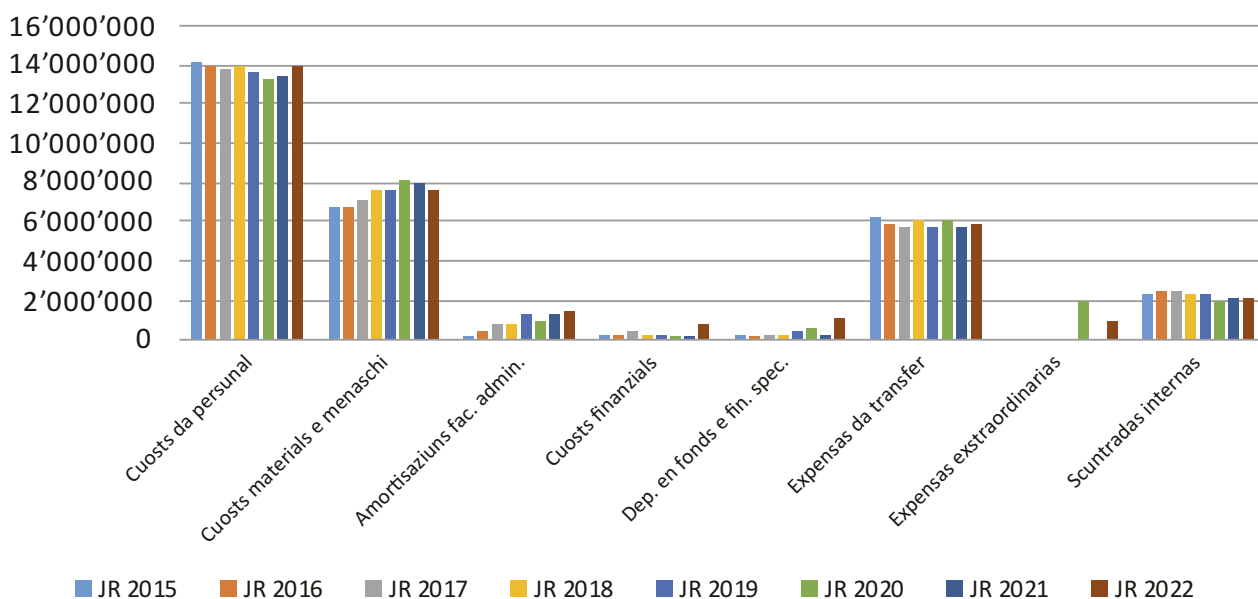
Svilup dils recavs 2015–2022



Il fetg buns recavs fiscals digl onn 2020 han – sco gia menziunau – aunc inaga saviu vegnir augmentai igl onn 2022 per rodund 0.3 miu. francs. Il regress cuntinuont dils recavs

da transfer ha principalmein da far cun il fatg che las taxas da scola per las scolaras ed ils scolars dalla vischnaunca da Breil/Brigels crodan naven a partir digl onn 2022.

Svilup dils cuosts 2015–2022



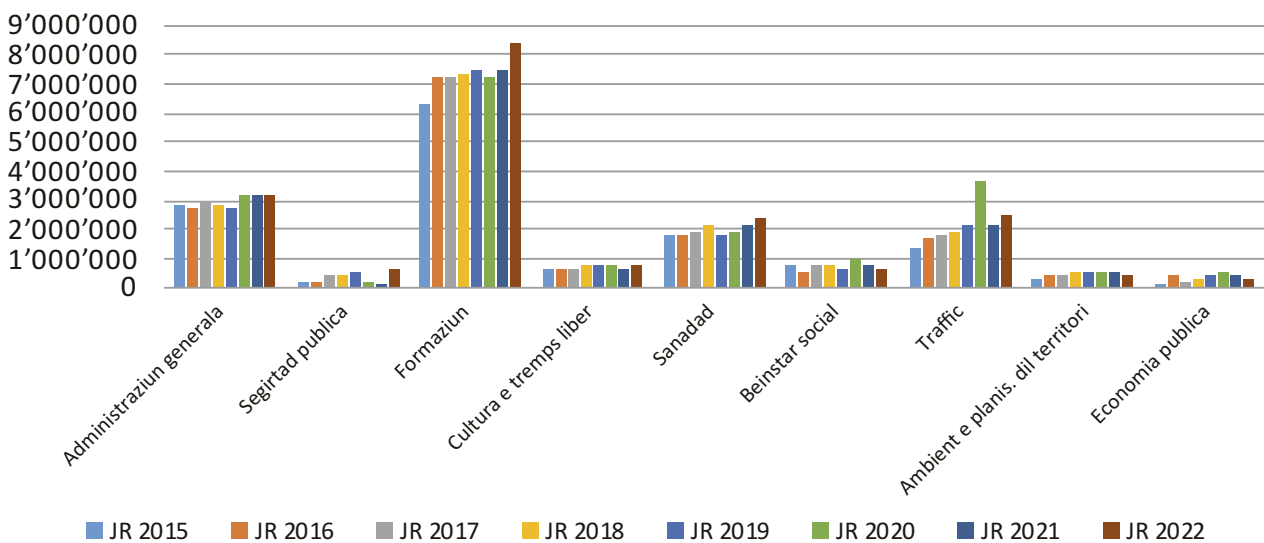
Il cuosts da personal ein s'augmentai igl onn 2022 per rodund 3.7 %. Las pagas dil personal d'administraziun e da menaschi ein carschidas per 2.4 %, las pagas dallas persunas d'instrucziun per 1.9 %. Cun 9.2 % ei il pli grond augment procentual da nudar tier las contribuziuns dil patrun alla cassa da pensiun dil Grischun (persunas d'instrucziun). Tier ils cuosts restonts semuossa sulettamein in augment tier las amortisaziuns e tier las expensas da transfer. Igl onn 2022

han entgins projects d'investiziun saviu vegnir terminai. Las expensas da transfer ein oravontut carschidas pervia da contribuziuns pli aultas al cantun Grischun per cuosts en connex cun dimoras en spital e clinicas ordeifer la regiun. Il cuosts finanzia ein carschi muort la rectificaziun dalla valeta dalla parcella da terren da baghegiar 4203 a Ladir (reducziun dalla zona da baghegiar).



In sguard sil Museum Regional Surselva, il qual ei vala la peina da visitar.

Cuosts nets tenor spartas, cumparegliazion dils onns 2015–2022:



Tut en tut sesanflan ils cuosts nets dall'administraziun generala per 0.7 % sur il nivel digl onn precedent. Ils cuosts pli aults per la segirtad publica ein motivai cun la cudischaziun da 400 000 francs sco prefinanziaziun per il niev luvratori communal, part pumpiers. Ils cuosts da paga pli aults per las personas d'instrucziun dil scalem primar, las contribuziuns communalas da Breil/Brigels ch'ei curdadas naven cumpletamein sco era rodund 192 000 francs pli pauc recav dall'ulivaziun da finanzas intercommunal dil Cantun alla vischnaunca han caschunau in augment dils cuosts nets ella funcziun formaziun. In resultat da record dapi ch'ei dat il bogn aviert ha gidau che las expensas nettas ella funcziun cultura ein carschidas mo levamein. Ils aults cuosts nets ella funcziun sanadad han dus motivs: per l'ina la contribuziun al cantun Grischun per cuosts en connex cun dimoras en spitals e clinics ordeifer la regiun e per l'otra ils cuost pli aults

per la Spitex Foppa. Ils cuosts pli aults tier il traffic ein motivai cun la cudischaziun da 600 000 francs sco prefinanziaziun per il niev luvratori, part traffic (menaschis communalas). Ella funcziun ambient e planisaziun dil territori, funcziun parziala ovra hidraulica, ei la part procentuala dad 81.3 %, rodund 539 000 francs, digl agen capital dil provediment d'aua Gruob vegnida cudischada per l'emprema gada sco recav el quen annual 2022. Ultra da quei ein ils cuosts, ils quals han saviu vegnir activai per las lingias d'aua, vegni cudischai sco investiziun ella funcziun allontanament d'aua piarsa. Quellas duas cudischaziuns han contribuui ad in grond apport ella finanziaun speciala. La reducziun dallas expensas nettas ella funcziun economia publica ei per gronda part d'attribuir al resultat positiv dall'economia forestala ell'altezia da rodund 284 000 francs.

Planisaziun da finanzas 2025–2029

La planisaziun da finanzas gida da contemplar a media vosta las damondas finanzialas d'ina vischnaunca. Menar cun cefras ei primarment denton buc ina tematica structurala ni procedurala, mobein plitost ina damonda dalla cultura d'ina organisaziun e la finala dalla tenuta persistenta. Ei setracta da rispunder ina damonda centrala:

Co san ins contonscher quei ch'ei il meglier per la societad dad oz senza surdar allas proximas generaziuns buordis nungiustificai?

Per la perioda da planisaziun 2025–2029, ch'il plan da finanzas cumpeggia, tschenta la suprastanza communal ari-guard il projects pli gronds – ultra dalla renovaziun currenta dall'infrastructura da basa e dils vehichels – las suandontas prioritads:

- renovar il plaz d'autos da posta e dalla staziun a Glion
- construcziun nova d'in luvratori cumbinau a Glion (pumpiers e luvrers communal)
- via da pedunzs Via da Ladir (Via da Ruschein) a Glion
- sanar cumpletamein il complex da scola a Castrisch
- halla da gimnastica provisoria a Glion
- renovar las ovas da meglieraziun a Riein

La summa d'investiziun vegn actualisada el decuors digl onn 2023 e presentada da niev al parlament communal alla sesida dil parlament dils 29 da november 2023.

Per la proxima perioda da planisaziun, circa 2030–2032, resultan ord vosta actuala ils suandonts projects d'investiziun pli gronds:

- sanar en etappas il complex da scola a Glion
- sanar la Casa Cumin a Glion (fatschada, tecnica da casa, energia)
- sanar il bogn aviert Ilanz/Glion (davosa sanaziun totala 1996/97)
- realisar en etappas il provediment d'aua general (GWP) per igl entir intschess communal

Grondas sfidas spetgan. Ei vala da mantener cun premura l'infrastructura existenta e da metter a disposiziun ils mieds corrispundents.

Taxa da hosps e cuosts per il turissem

Las entradas ord taxas da hosps muntan igl onn 2022 a 486'000 francs. Da quels ein 268'500 francs i en favur dall'organisaziun turistica Surselva Turissem SA, 217'500 francs ein

restai alla vischnaunca per financiar incumbensas communalas el sector turistic. Sutvart suonda ina survesta dallas expensas communalas las pli impurtontas el sector turistic (ils imports ein arrundai):

Occurrenzas	17'000
Manteniment dils stabiliments turistics incl. sendas da viagiari	128'000
Amortisaziun dils stabiliments turistics	54'000
Pagas dil personal administrativ	33'000
Contribuziun Sasolas/Plitschès	30'000
Cuosts da personal intern	197'000
Cuosts totals	459'000

Ultra da quei finanziescha la vischnaunca mintg'onn purschidas buca directamein allocadas al sector turistic, che vegnan denton savens duvradas da hosps e che contribueschan all'attractivada turistica dalla vischnaunca:

Contribuziuns museums regionalas	72'000
Contribuziun Cinema sil Plaz	20'000
Contribuziun cultura	51'000
Deficit bogn aviert Ilanz/Glion	178'000
Contribuziuns (impl. da) temps liber	182'000
Total	503'000

Tenor preventiv 2022 impunda la Surselva Turissem SA las entradas ord taxa da hosps sco suonda:

Svilup da projects	14'000
Carta da hosps e plivalur/events possessurs da secundas habitaziuns	36'500
Events	8'000
Reit/management da reclamaziuns	1'200
Programs da hosps	13'000
Communicaziun al liug/app	40'000
Cuosts da personal	194'000
Expensas d'immobillas	27'300
Manteniment/segiradas/energia	4'350
Cuosts d'administraziun e d'informatica	22'000
Amortisaziuns, ulteriuras expensas	2'000
Total	362'350

Il quen annual 2022 dalla Surselva Turissem SA ei aunc buc avon maun, aschia ch'il diever definitiv dils daners ord la taxa da hosps sa aunc buca vegnir presentaus.

Survesta dallas expensas per attractivadas turisticas 2017–2022

Onn	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Contribuziuns a museums regionalas	45'000	191'000	63'000	66'000	63'000	72'000
Contribuziun Cinema sil Plaz	30'000	30'000	30'000	20'000	10'000	20'000
Contribuziuns cultura	48'000	47'000	44'000	33'000	32'000	51'000
Deficit bogn aviert Ilanz/Glion	220'000	259'000	328'000	346'000	309'000	178'000
Contribuziuns (impl. da) temps liber	87'000	101'000	96'000	176'000	100'000	182'000
Total	430'000	628'000	561'000	641'000	514'000	503'000



La piazza da s. Margreta cun la baselgia refomada s. Martin e la tuor marcanta dalla Casa Gronda.

Persunal

La vischnaunca dad Ilanz/Glion occupescha ver 80 emploias ed emploiai (senza persunas d'instrucziun) e vul s'establi sco patruna moderna ella regiun. Las incumbensas dils fatgs da persunal cumpeglian numerus secturs che tonschan dalla recrutaziun sur il svilup dil persunal digl accumulament tochen all'extrada dallas collaboraturas e dils collaboratur. Vitier vegn l'administraziun dil persunal cun pagas e contribuziuns allas assicuranzas socialas e biaras ulteriuras lavurs. Per saver ademplir il meglier pusseivel il mandat administrativ, vegn continuadamein empruau d'optimar e sviluppar ils affars da persunal.

Giubileums da survetsch

- 35 onns Manuela Capeder, controlla da habitonts
- 15 onns Giacun Caderas, luvrer communal
Manuel Arpagaus, pedel
Peter Camenisch, provediment d'aua
- 10 Jahre Brigitte Müller, pedella
Armin Walder, luvrer communal
Rolf Beeli, menader finanzas
- 5 Jahre Andreas Pfister, menader planisaziun e construcziun
Gion Derungs, luvrer communal
Michael Spescha, menader canzlia
Leroy Ward, luvrer forestal

Pensiun

- Brunold Reto, 30-09-2022, luvrer communal
- Efinger Emil, 31-07-2022, uffeci da baghegiar

Extradas

- Andreoli Marco, 31-07-2022, segirtad
- Caduff-Camathias Sabina, 28-02-2022, secretariat planisaziun e construcziun
- Cahannes Damian, 31-07-2022, luvrer communal
- Candrian Jannic, 30-09-2022, luvrer communal
- Maissen Carmelia, 31-10-2022, presidi communal
- Pitaro Liberata, 30-04-2022, pedella
- Schlosser Maria Luisa, 28-02-2022, pedella

Entradas

- Arpagaus Elia, 01-08-2022, menaschi forestal/emprendist
- Beer Marcus, 01-11-2022, presidi communal
- Bertschi René, 01-08-2022, serenera
- Bühlmann Barbara, 01-09-2022, uffeci da baghegiar
- Camenisch Noah, 01-08-2022, luvrer communal/emprendist
- Kohler Gion-Andrea, 17-10-2022, luvrer communal
- Messmer Franziska, 01-06-2022, secretariat planisaziun e construcziun
- Steger Manuel, 01-11-2022, segirtad
- Venzin Lucas, 01-08-2022, luvrer communal

Emprendistas ed emprendists

- Arpagaus Elia, 01-08-2022–31-07-2025, bostger AFQ
- Bearth Dario, 01-08-2022–31-07-2025, specialist per il manteniment dil menaschi AFQ
- Camenisch Anina, 01-08-2020–31-07-2023, commercianta AFQ
- Camenisch Noah, 01-08-2022–31-07-2025, specialist per il manteniment dil menaschi AFQ
- Deplazes Celine, 01-08-2020–31-07-2023, commercianta AFQ
- Dermond Leandro, 01-08-2020–31-07-2023, bostger AFQ
- Jäger Joelle, 01-08-2021–31-07-2024, commercianta AFQ
- Kreuz Nina, 01-08-2021–31-07-2024, commercianta AFQ

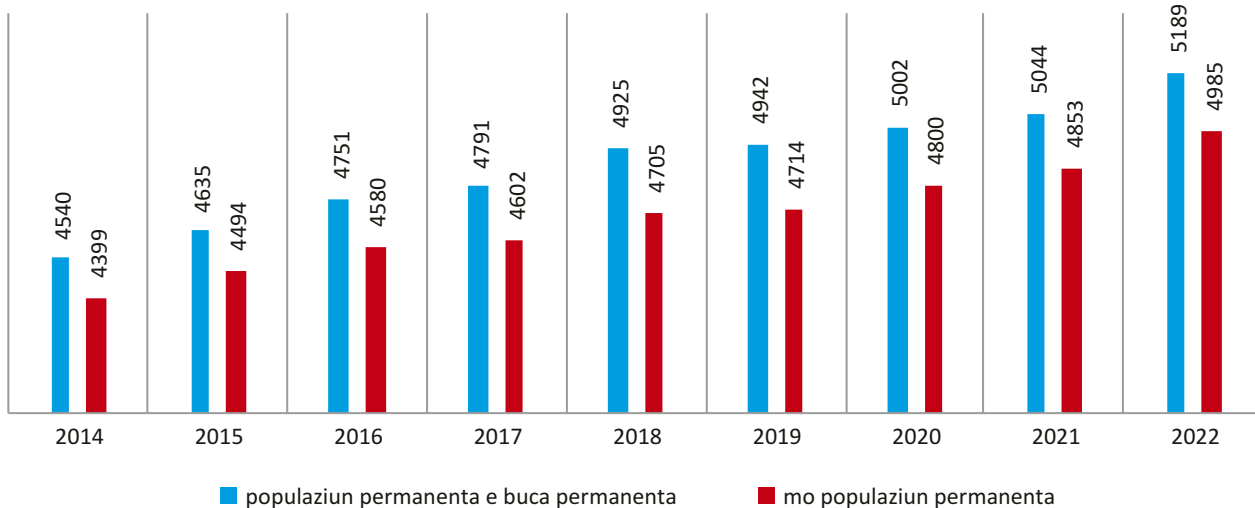
Canzlia

Controlla da habitonts

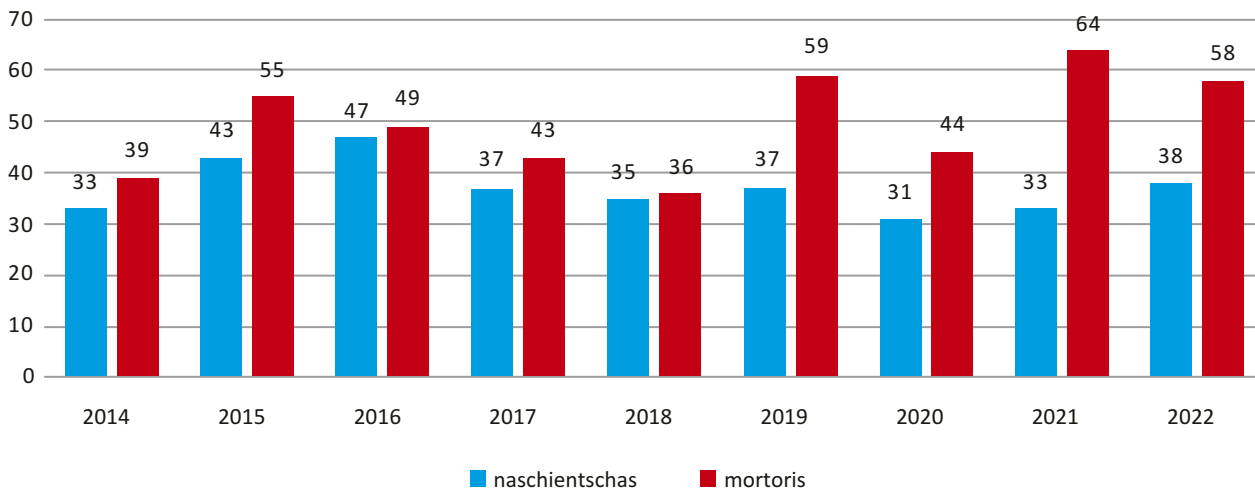
Il 31 da december 2022 dumbra la vischnaunca dad llanz/Glion ina populaziun permanenta da 4985 habitonts e habitonts. La quota da jastras e jasters importa 18.8 pertschien. 257 persunas vivan mo duront l'jamna ad

llanz/Glion, ein dimorantas e dimorants temporars, cunfinarias e cunfinaris, persunas admessas provisoriamein ni asilantas ed asilants. Persunas admessas provisoriamein ed asilantas ed asilants (persunas el process d'asil) cun ina dimora totala da silmeins dudisch meis valan sco populaziun permanenta.

Svilup dalla populaziun permanenta e buca permanenta dapi igl onn 2014



Naschientschas e mortoris dapi igl onn 2014





In incendi d'ina casa sco quel agl ur digl areal dalla staziun da Glion ha pretendiu bia inschign dils pumpiers.

Uorden public e segirtad

La polizia communal ha l'incumbensa da procurar ella vischnaunca per ruaus, segirtad ed uorden. En quei connex lavora ella era ensemen cun la Sprecher Security GmbH da Tumein. Da cass a cass damonda ella il sustegn dalla polizia cantunala.

Scamond d'arder fiugs artificialis

Arder fiugs artificialis canerus ei scumandau sin igl entir intschess dalla vischnaunca da Ilanz/Glion. Pigns fiugs artificialis sco sbrenzlas ni vulcans restan lubi, cun quei ch'els caschunan strusch canera. Da S. Silvester ei vegniu cunterfatg pliras gadas al scamond d'arder fiugs artificialis canerus. Singulas violaziuns dalla lescha ein vegnidas castigadas. Per il futur vegnan ulteriuras mesiras pridas per garantir ch'il scamond vegni respectaus. Plinavon appellein nus alla responsabladad da mintga singula persuna dad observar il scamond. Quei per minimar las emissiuns da canera ed aschia era evitar disturbis per carstgaun ed animal. Medemamein serva il scamond da fiugs artificialis alla protecziun digl ambient. Per l'ina vegn la contaminaziun dall'aria evitada e per l'autra dat ei neginas restonzas dils fiugs artificialis. Buc il davos san ac-

cidents che vegnan caschunai cun arder fiugs artificialis vegnir evitai.

Concept da parcar

2015 han ins approbau ed introduciu in concept da parcar per il territori dil marcau da Glion. Ellas fracziuns ha ei vina-von differentas regulaziuns. Per unificar la situaziun da parcar ei vegniu elavurau in concept da parcar per l'entira vischnaunca dad Ilanz/Glion che duei procurar ch'ils parcadis en tut las fracziuns vegnien duvrai secund lur intent. Il concept da parcar ei vegnius prius per enconuschientscha dil parlament communal dad Ilanz/Glion. La basa legala ei vegnida renviada cun l'incarica da surluvrar ella. Igl onn 2023 vegn ina cumissiun a surluvrar la basa legala. Silsunter vegn quella fatschenta aunc ina gada tractada el parlament communal.

Pumpiers

Ils pumpiers ein vegni clamai igl onn da rapport 25 gadas. Tier las intervenziuns pli grondas s'auda in incendi d'ina casa a Glion che ha pretendiu 761 uras da survetsch. Las intervenziuns che vegnan caschunadas entras in indrez per annunziar incendis s'augmentan permanentamein. Era vi-



Adina puspei sil program d'exerchezis da gi ...



... e notg: salvament sin via da tutt'aura.



Claras cazzolas vid il pigniel da Nadal, blaus e sbrinzlontas quell'auto da pumpiers.



Tier in «Flashover» sa igl agir correct salvar vetas.

schnaucas vischinontas han stuiu vegnir sustenidas, aschia per exempel Trin, nua ch'in uaul era en flommas. Las acziuns ein gartegiadas senza pli grond incaps e senza accidents. Il corp ha mintgamaì dumignau las intervenziuns a moda fetg professiunala ed adina en favur dils pertuccai.

El rom dils exerchezis da corp e da cader han ils pumpiers prestau 2500 uras da survetsch. En unitads da scolaziun supplementaras ha igl agid stradal e da viafier exercitau sia lavur, quei ton en territori difficil sco era la notg. Grazia als exerchezis fetg bein preparai e las personas da cader motivadas eis ei reussiu da contonscher ina participaziun dad 80 pertschien. In cordial engraziament per igl engaschi.

Il material ei mantenius bein e funcziunal. Plinavon corrispunda il material al stan dalla tecnica actuala. Acquisiziuns da remplazzament vegnan fatgas tenor il preventiv a liunga vesta. Cheu va in grond engraziament als responsabels da logistica per il manteniment dils apparats, dallas maschinas e dils vehichels.

- «Scolaziun cauda» – Per la scolaziun supplementara regiunala dils pumpiers ei il complex per simulaziuns d'incendis staus igl onn 2022 a Glion. Duront duas jamnas ha mintga pumpiera e mintga pumpier saviu trenar da stizzar fiug.
- Igl agid stradal ha duas gadas exercitau cun il survetsch

da salvament Surselva per rinforzar la collaboraziun en acziun.

- Igl agid da viafier ha trenau siu agir ton da gi sco era tard la sera per ch'ils trens hagien saviu tener en igl urari.
- La suprastanza communal ha visitau ils pumpiers durant igl exerchezis dil salvament da viafier.
- Niev vehichel dils pumpiers, vehichel cumbinau (direcziun dall'intervenziun, vehichel da pichet, vehichel d'empresa intervenziun, survegionza da fiug, transporter da squadra, eav.).
- Adattaziun dil vehichel per igl agid stradal IVECO al stan actual dalla tecnica. Aschia ei negin remplazzament previus per ils proxims 10 onns.
- Novs officiers Camenisch Julian, Candinas Daniel, Coray Duri.
- Niev meinagrappa Caduff Silvan.
- Igl onn 2022 han treis novs pumpiers terminau lur scolaziun da basa ed ein vegni integrai ellas gruppas da survetsch.
- El rom dalla lavur da publicitad ein ils pumpiers stai presents al gi d'aventura egl uaul dils 29 d'october 2022 a Glion cun in stan «incendi d'uaul».



14 Igl ei era da trenar co dustar liquids toxics che fan donn agl ambient.



Exerchezis da salvament sin rodaias cun in vehichel special.



La tuor da cantun da 1715 cun crenas da fora-clavs sesanfla el cantun sid-oriental dil mir dil marcau a Glion.

Agid social

Il diember dils cass d'agid social ei stabils respectivamein le-vamein regressivs. Ins ha buca constatau in augment dils cass en consequenza dalla crisa da Corona. Motivs ein dad ina vart l'economia ch'ei serevegnida fetg spert e las assicuranzas socialas responsablas che han pagau lur prestaziuns pli ditg. Igl ault diember da personas ch'ein a liunga vesta senza lavur ed ils effects futurs dalla crisa da Corona plaidan aunc adina per in augment dils cass d'agid social ils proxims onns.

Santeris e fatgs da sepultura

Las lavurs vid la fossa communabla sin il santeri a Castrisch han saviu vegnir terminadas. Ins ha nezegiau il project per revaletar en general il santeri e per crear in bi liug commemorativ e da sentupada.

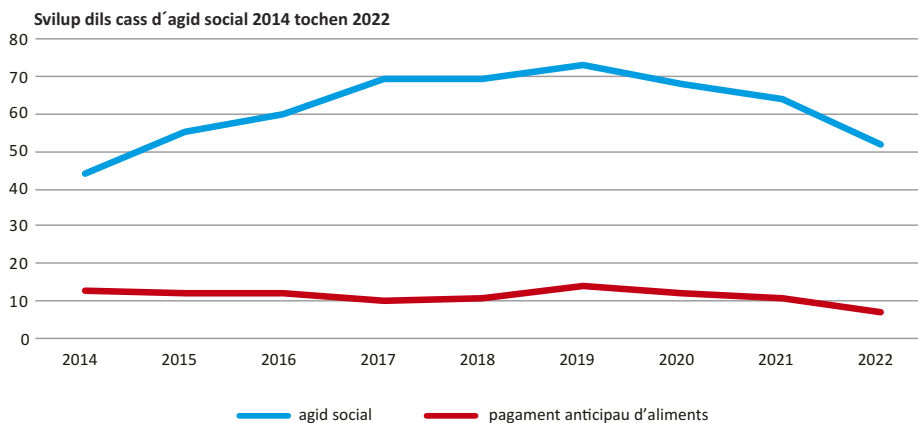
Il register da fossas vegn ozilgi menaus bunamein cumplesamein a moda electronica.



La nova fossa communabla sil santeri a Castrisch.



Il register da fossas vegnan menai a moda digitala.





Sculpturas inscenadas e tgeuas muossan differentas sorts da crappa dalla regiun a caschun dall'exposiziun «adatg in crap».

Cultura e temps liber

Concept da cultura e legislaziun per la promoziun dalla cultura

Il concept da cultura ei vegnius terminaus la primavera 2022 dalla cumissiun accumpignonta per la cultura sut la direcziun da Marianne Fischbacher ed ei vegnius presentaus al parlament alla sesida dils 17 da matg 2022. El ei staus la basa per elaborar la basa legala per la promoziun dalla cultura. La lescha davart la promoziun dalla cultura dalla vischnaunca dad Ilanz/Glion ei vegnida suttamessa al parlament ils 14 da settember 2022. Suenter ina discussiun intensiva ha il parlament approbau quella unanimamein. Sebasond sin la lescha ha la suprastanza communal deliberau l'ordinaziun davart la promoziun dalla cultura dalla vischnaunca dad Ilanz/Glion. Cunquei ei la basa legala per ina promoziun da cultura unitara ed adequata tschentada naven digl 1. da schaner 2023.

Sin proposta dalla cumissiun accumpignonta per la cultura ha la suprastanza communal eligiu a caschun da sia sesida dils 8 da november 2022 unanimamein Jan Berni da Castrisch, Martina Cadonau da Glion, Marianne Fischbacher

da Glion, Esther Vonplon da Castrisch e Flavia Walder da Sevgein ella cumissiun da cultura ch'era d'occupar da niev. Joris Tomaschett da Rueun ei vegnius eligius sco suppleant. La cumissiun da cultura ha elaborau entochen il december 2022 il carnet da duers per il post da coordinaziun cultura ed ha suttamess alla direcziun communal ina proposta d'elecziun. Alla sesida dils 19 da december 2022 ha la direcziun approbau il carnet da duers ed eligiu Angela Gulli sco menadra dil post da coordinaziun cultura.

«Schichtwechsel»

La fin d'jamna dils 10 entochen ils 12 da zercladur 2022 ha – en preschientscha da bia prominenzza dalla politica, dall'economia, dil turissem e dalla cultura – l'exposiziun d'art el spazi public dil marcau da Glion cun crappa dall'entira Surselva sco era l'exposiziun speciala accumpignonta «Adatg in crap! Steinreiche Surselva» saviu vegnir aviarta el Museum Regional Surselva. Il project ei staus pusseivels grazia al cantun Grischun, la vischnaunca dad Ilanz/Glion, las vischnauncas dalla Surselva, l'organisaziun Arena tectonica Sardona, ierta culturala mundiala e biars ulteriurs sponsurs. «La crappa che sesanfla per la durada dall'exposiziun el marcau



16 Tamburs meinan ils hospes envidai tier las sculpturas da crap ...



... nua che quellas vegnan admiradas dil publicum interessau.



Cheu san ins veser in'entrada stretga dad ina dallas minas.



In memori fetg special pretenda concentraziun.

ein creatiras selecziunadas da differentas valladas lateralas dalla Surselva, unicis ella grondezia, fuorma, colur, dall'expressiun caracterisadas dil temp e digl intern. Las differentas specias da crap e fuormas marcheschan il caracter dils singuls corps da crap. Ins sa perscrutar las parantellas ed enonuscher famiglias. Mintga ensemble tschontscha per sez ed ei autonom. La diversidad geologica s'exprima ell'inscenzaziun dils differents ensembels.» (ord la descripciun dil project Schichtwechsel – La Surselva)

Minas da Gulatsch

Da bial'aura han ins saviu inaugurar ils 25 da zercladur 2022 il project «Minas da Gulatsch» en preschienscha da bia hosps envidai el liug da partenza dil trutg tematic. Ultra da cuorts plaids ed engraziaments a tut ils participai han duas guidas culturalas giu liug quei gi per participonts interessai.

«Il project «Minas da Gulatsch» ha la finamira da metter en valur turisticamein las minas historicas dallas anteriuras ovras da minerals sur Rueun e contuorn e da generar ina plivalur per la regiun. In'inscenzaziun migeivla, in trutg tematic attractiv ed in plaz da pussar sco era duas turas prepara-

das per differentas gruppas viandonts duein porscher ina bial'excursiun d'in gi.» (ord la descripciun dil project Minas da Gulatsch)

Premi Reunion

Cun il «Premi REUNIUN» vul la suprastanza communal undrar lavur voluntara ni lavur d'unions extraordinaria ella vischnaunca dad llanz/Glion ed aschia promover la schientscha per la lavur voluntara. Il «Premi REUNIUN» ei dotaus cun 2000 francs. Ils 6 d'uost 2022 ha la vischnaunca dad llanz/Glion astgau surdar per la secunda gada il «Premi REUNIUN». L'unioni da dunnas Glion ei vegnida undrada e las duas unions US Schluein Glion ed il club da skis Castrisch han astgau prender encunter ils dus premis da reconuschienscha. Ils premis da reconuschienscha ein dotai cun mintgamai 500 francs.

La surdada dil «Premi REUNIUN 2022» a caschun dil Städtlifest a Glion ha saviu vegnir realisada ella sala dalla tuor dalla Casa Calonder en in bellezza ambient festiv. La proxima surdada dil «Premi REUNIUN» ha liug il 2024.



Commembas dall'Unioni da dunnas Glion retscheivan il «Premi REUNIUN» avon la Casa Calonder el marcau vegl da Glion. Vreni Caduff, Lucrezia Berther, Cornelia Venzin, Bettina Grolimund e Rosmarie Derungs.



Thomas Müller, US Schluein Glion, cun il premi da reconuschienscha, Lucrezia Berther, Unioni da dunnas Glion, cun il «Premi REUNIUN 2022», ed Urs Giezendanner, Club da skis Castrisch, cun il premi da reconuschienscha.

Svilup dalla vischnaunca

Nova piazza svilup communal

Il zercladur 2022 ha il parlament communal approbau da scaffir ina piazza per il svilup communal e per la communicaziun e concediu in credit posteriur corrispudent. En consequenza da quei ein la piazza menadra/menader svilup communal e responsabla/responsabel communicaziun vegnidas publicadas separadamein cun in pensum da mingamai 40%–80%. Suenter haver evaluau las annunzias inoltradas ha la piazza dalla menadra svilup communal saviu vegnir occupada la fin november 2022. La suprastanza communal ha eligiu Doris Neuhäusler, domiciliada a Glion, sco menadra dil svilup communal. Ella ei entrada en uffeci igl 1. da schaner 2023. Cun sia scolaziun (economia da menaschi FH, MAS svilup communal, urban e regional) e cun sia experientscha professiunala multifara ademplescha ella fetg bein il profil dalla menadra svilup communal. Nus giavischein ad ella bia success en siu niev camp d'incumbensas. Muort munconza d'annunzias ha la piazza responsabla/responsabel communicaziun aunc buca saviu vegnir occupada.

Coworking Space

Ord l'antieriura gruppa da lavur ch'ei sefatschentada cun l'idea dad in Coworking Space Glion ei in team da coc seformau igl onn 2022 che ha continuau cun il project. Il settember 2022 ha quei team fundau l'uniun publica «Coworking 7130» cun sedia ad Ilanz/Glion. L'uniun ha la finamira da promover novs models da collaboraziun e da menar per quei intent in Coworking Space. La suprastanza dall'uniun secumpona actualmeins da quater commembers: Gian Marco Bianchi, Gudrun Ziermann, Natalia Godglück ed Alexis Gehrt.

La fin digl onn 2022 ha l'uniun «Coworking 7130» inoltrau il rapport final davart il preproject per mauns dalla suprastanza communal. L'evaluaziun dil liug ei terminada ed ins ha gia entschiet a sanar las localitads dil niev Coworking Space a Glion. L'entschatta schaner 2023 decida la suprastanza communal davart ina finanziaziun da partenza per realisar il project. La finamira a liunga vesta ei ch'il menaschi sappi purtar sesez finanzialmeins. Nus giavischein all'uniun bia success ed essan perschua di che «Coworking 7130» ei in enrihament per il liug da luvrar Glion.

Project da model davart la societad civila sco motor da svilup

«REUNIUN – Nus essan | Wir sind Ilanz/Glion»

Il project che vegn sustenius dalla Confederaziun e dil Cantun ha malgrad Corona saviu realisar differentas activitads durant igl onn da rapport. Aschia ha ina gruppa sviluppuau pliras ideas, per exempel sco promover la cuminonza ed il brat denter las fracziuns e gruppaziuns. Pervia dallas restricziuns da Corona ei la realisaziun buca stada semplia, entginas ideas ein denton vegnidas integradas ella staffetta dalla Via Glion. Plinavon ein ils dus formats «Reuniun en acziun» e «Forum Reuniun» vegni creai sco plattaformas da discussiun e brat. La fin settember 2022 ha il brat d'experientschas da tut ils projects participai al program dalla Confederaziun giu liug ella vischnaunca. Quei ei stau ina pusseivladad da mussar entginas pèrlas als hosps dall'entira Svizra. Ella secunda fasa dil project che va a fin igl onn 2024 duei ina conferenza dalla populaziun vegnir preparada per il 2024, 10 onns suenter la fusiun.

Scola

La scola ei il maletg reflectau da nossa societad ed aschia era da nossa vischnaunca. Eveniments actuals sco l'uiara ell'Europa Orientala cun la crisa d'energia che ha smantschau, han era occupau la scola dad Ilanz/Glion igl onn 2022. L'integraziun dils affons dallas famiglias ch'enqueran protecziun ei vegnida planisada e preparada ad uras en nossa scola. Denton ei l'unda da fugitivs prognosticada buca daventada realitad, aschia che mo ina scolara dil scalem superiu ha la finala saviu profitar dallas mesiras da promoziun ch'ei vegnidas instradadas gest per quei intent.

Ultra da quei han ils suandonts temas occupau nus durant quei onn:

- Egl entir Cantun ei l'introducziun dil plan d'instrucziun 21 vegnida terminada. L'evaluaziun digl inspecturat da scola ha mussau che la scola dad Ilanz/Glion ha in ault standard arisguard la qualitat.
- Per megliurar cuntinuadamein la cumpatibilitad da famiglia e professiun ha la scola dad Ilanz/Glion organisau la tgira dils affons sur miezgi e suentermiezgi era els loghens romontschs sco era la tgira dils affons durant las vacanzas central a Glion.
- Era la preparaziun per ils examens d'admissiun a scolas cuntinuontas ei vegnida intensivada e realisada cun agid d'in niev concept, il qual prevesa la collaboraziun dalla persona d'instrucziun da classa e dalla pedagogia curativa.
- La «ScolaDaTalents.Surselva» ei vegnida integrada da niev sco codirecziun da scola ensemen cun la direcziun da ressort dil scalem superiu egl organigram per trer a nez sinergias. Per segirar la qualitat el ciclus 3 ei dad ina vart vegniu introduciu in portfolio da svilup per la scola da talents e da l'autra vart han ins fatg la ricerca annuala usitada cun las personas che sortan dalla scola per sepreparar per il mund professiunel e las scolas medias.
- La munconza da personas d'instrucziun ei gia stada da sentir fetg ils davos onns. Ella ei denton aunc inagada s'accentuada quei onn oravontut els loghens da scola romontschs. Deplorablamein han ins buc adina anflau las substituziuns e gia la fin digl onn calendar ei semussau che las piazzas vacantas els loghens da scola a Ruschein e Rueun sappien buca vegnir occupadas per igl onn da scola vegnent cun las grondezias actualas dallas partiziuns. La decisiun strategica d'intensivar la collaboraziun da quels dus loghens da scola era sil scalem primar ei stada la consequenza stringenta dalla munconza da persunal.
- Scenaris d'urgenza ein vegni presentai tochen ussa cuntun a Glion. Quei onn ha la scola cumplessiva a Duvin astgau profitar dalla collaboraziun stretga cun ils pumiers, la polizia communal e l'uniun samaritana.
- Ils survetschs ed ils temps da spurtegl dil secretariat han stuiu vegnir restrenschis per reducir las sururas e muort malsogna.



Instrucziun da mesiras per salvar la veta en stanza da scola.



Ei brischa, tgei duei jeu far? Ils pumpiers e la polizia communal han instruiu la procedura.

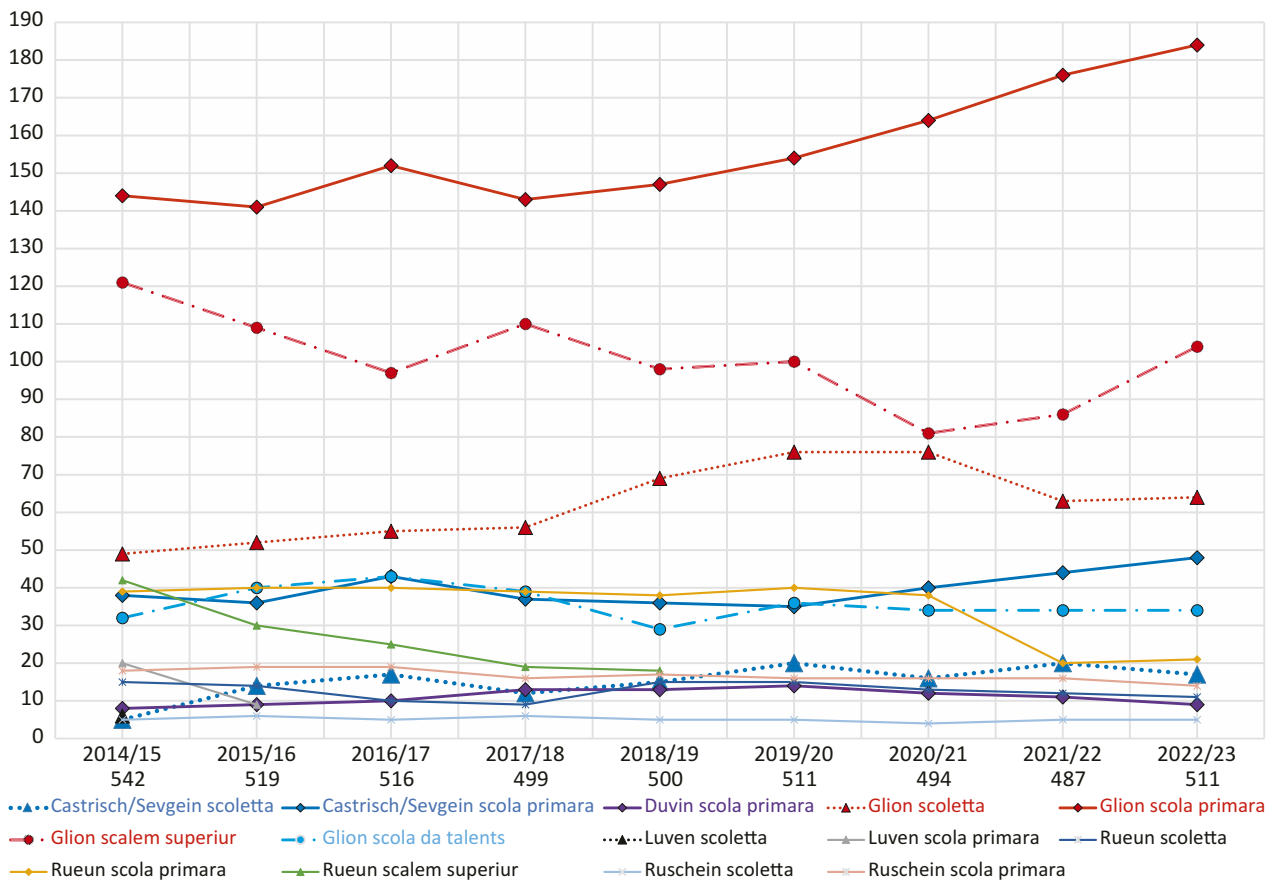
La direcziun da scola engrazia a tut las gruppas en involucradas per la buna collaboraziun en favur da nossas scolaras e nos scolars. Nus havein quitaun dil personal responsabel ed engraziein cordialmein per igl engaschi quotidian. Era igl avegnir quintein nus cun la cooperaziun constructiva dallas persunas d'educaziun e cun il sustegn dils gremis politics, che vegn ad esser specialmein impurtonts per la proxima revisiun dalla lescha da scola cantunala. La qualitat dalla scola

ei la carta da viseta da nossa vischnaunca e bein la pli impurtanta investiziun en nies avegnir.

El num dall'entira direcziun da scola

Annalisa Cathomas e Michal Hohl, copresidentas dil cussegl da scola

Svilup dil diember da scolaras e scolars 2014/15–2022/23



Planisaziun e construcziun

Svilup digl areal staziun da Glion

Igl onn 2022 ei il concept da formaziun digl areal dalla staziun vegnius elaboraus. Ensemen cul biro da planisaziun Hager da Turitg, ulteriurs planisaders specialisai ed ils representants dalla Viafier retica ha la cumissiun da construcziun accumpignonta elavurau il project preliminar per renovar dil contuorn dalla staziun. Silsuenter han ins entschiet a planisar ils projects parzials piazza da posta, piazza dalla staziun ed implont da park and ride. Igl ei previu d'inoltrar las empremas damondas da baghegiar el decuors digl emprem mezz onn 2023 e d'entscheiver cun las lavurs vid la piazza d'auto da posta la fin dalla stad 2023.

La Viafier retica persequitescha medemamein vinavon la planisaziun dalla construcziun dil baghetg niev dalla staziun Glion. Il biro Giubbini Architekten da Cuera, che haveva guidau la concorrenza d'architettura, ei vidlunder d'elavurar il preproject per il baghetg niev. La damonda da baghegiar duei probablamein vegnir inoltrada l'entschatta digl onn 2024.

Revisiun totala dalla planisaziun locala (fasa VI, reducziun dallas zonas da baghegiar)

La revisiun dalla planisaziun locala fasa IV (harmonisaziun planisaziun d'utilisaziun e lescha da baghegiar) ei vegnida approbada dalla regenza igl october 2021 ed ei pia ida en vigur. Il medem onn ei era il maletg empalont dil territori communal MTC (fasa V) vegnius terminaus ed approbaus. Quei MTC fuorma denter auter la basa per la proxima fasa dalla revisiun dalla planisaziun locala. Ella fasa currenta VI ei cunzun la reducziun dallas zonas da baghegiar il grond tema. La vischnaunca dad Ilanz/Glion s'auda sco biaras autras vischnauncas dil cantun Grischun tier las talas che han memia grondas zonas da baghegiar. Il basegns da territori da baghegiar vegn definius tenor il diember dalla populaziun e siu svilup previu (prognosa). Quei munta che vischnauncas cun ina stagnaziun ni ina reducziun dil diember dalla populaziun ston reducir las zonas da baghegiar, perquei che las reservas da terren da baghegiar ein per regla memia grondas. Questa obligaziun vegn fixada ella legislaziun surordinada (lescha davart la planisaziun dil territori dalla Confederaziun e dil Cantun) e la vischnaunca sa far nuot auter che morder el meil asch. La vischnaunca vegn denton a sesentar da render quei process aschi supportabel sco pusseivel.

La stad 2022 ha ina grupp directiva elaborau il sboz dalla planisaziun locala. Las propostas d'exxonaziun ein vegnidas predeliberadas d'ina cumissiun parlamentara e suttamessas alla suprastanza communal per tractar ed approbar. La suprastanza communal ha approbau igl october 2022 il sboz per l'examinaziun preliminar dil Cantun. Ils documents ein vegni tarmess il december 2022 agl uffeci per il svilup dil territori Grischun. Tenor las experientschas cuoza l'examinaziun preliminar d'ina revisiun parziala talmein voluminosa entgins meins. Il rapport dall'examinaziun preliminar dil cantun duess arrivar suenter l'emprema mesadad digl onn 2023.

Per saver far la planisaziun locala a moda correcta ha la zona da planisaziun disponida stuiu vegnir prolunghida. En quei connex ei vegniu midau d'ina zona da planisaziun parcellara en ina zona da planisaziun generala.

Revisiun parziala dalla planisaziun locala staziun da Glion

La revisiun parziala dalla planisaziun locala pertuccont la staziun a Glion ei vegnida approbada dalla populaziun ils 15 da matg 2022 all'urna. Suenter ei il project dalla planisaziun locala vegnius tarmess al Cantun per l'approbaziun. Mezz fevrer 2023 ha la regenza approbau la revisiun parziala aschi lunsch ch'ella pertucca igl areal dalla staziun da Glion ed il parcadi a Pendas. La zona da temps liber da Pendas ei buca vegnida approbada. Quella zona ei vegnida sistida e sto vegnir registrada igl emprem el plan directiv regional.

Cumissiun d'energia

La vischnaunca dad Ilanz/Glion meina dapi 2011 il label da marcau d'energia. Mintga quater onns dat ei in reaudit per examinar, sche las cundiziuns per survegnir il label ein aunc risguardadas.

La cumissiun d'energia ha tractau a caschun d'entginas sesidas differentas tematicas e persequitau projects. Quei ei surtut il contracting da PV e la promoziun dall'electromobilitad.

Contracting da PV

El center da Glion sesanflan entginas immobilias, dallas qualas ils tetgs fussen attractivs per in pli grond implont d'electricitad PV. Ina midada dalla situaziun legala possibilitescha dapi il 2022 da reunir tals implonts e da metter sil marcau l'electricitad en moda cumpacta. Quei ei in model da fatschenta relativamein niev ed ei finanziamein in tec pli lucrativ per las proprietarias ed ils proprietaris che l'utilisaziun actuala. Ensemen cun entgins possessurs d'edificis interessai han ins ussa sclariu, tgei edificis che fussen da principi adattai per quella utilisaziun. Il mument ei la vischnaunca vidlunder d'eruir in contracter (vendider) adattau. Ina gada che quel ei fixaus vegn decidu tgei immobilias che separticipeschan a quei model da contracting. Per quella moda da planisaziun e furniziun d'energia paga la Confederaziun contribuziuns.

Indrezs da PV alpins

Sco en autras vischnauncas alpinas posseda la vischnaunca dad Ilanz/Glion medemamein surfatschas che fusan adattadas per baghegiar implonts solars alpins. La vischnaunca ei vegnida contactada da differents interessents ed ha igl onn da rapport suttascret declaraziuns d'intent cun duas societads. Sche e tgei indrezs che vegnan construi inagada, ei aunc buca clar. Quei dependa dalla realisabladad, dalla finanziaziun e dalla procedura da lubientscha. Sper l'integratiun ella cuntrada ein la rentabilitad, la colligaziun dils implonts ed il transport dall'energia producida ils craps da scarpetsch.

Construcziun nova dil luvratori communal a Glion

Per preparar la construcziun dil niev baghetg dil luvratori communal ei vegnida installada ina grupp da planisaziun. Tier quei project da construcziun setracta ei dad in luvratori cumbinau per il menaschi communal ed ils pumpiers. Il liug dil luvratori cumbinau duei restar igl areal dil luvratori alla Via Santeri a Glion. Per l'elaboraziun d'in studi da realisabladad ei il biro Carigiet Baumanagement AG da Glion vegnius consultaus. El decuors digl onn 2022 ei quei studi vegnius elaboraus. En quei connex ein las estructuras existentas dil menaschi communal e dils pumpiers vegnidas pridas sut la marella. Silsuenter han ins examinau pusseivladassco nezegiar la parcella ed elaborau in program da spazi.



Sil niev stan dalla tecnica: La serenera a Rueun.

Per l'elaboraziun dil project da baghegiar sco tal duei ina concurrenza d'architectura vegnir realisada igl onn 2023.

Sanaziun ARA Rueun

La sanaziun dall'ARA Rueun s'avanzescha tenor plan. Igl onn 2022 ei cunzun l'elettronica vegnida renovada. Il pilatadi ei vegnius remplazzaus cumpletamein e dispona ussa da pusseivladas modernas per la surveglonza a distanza. Numerusas maschinas e biars apparats dalla tecnica da serenera ein vegni remplazzai e mess sil stan tecnic actual. Igl ei previu da terminar las lavurs da sanaziun igl onn 2023.

Sanaziun casa da scola Castrisch

La casa da scola da Castrisch datescha digl onn 1971. Tier quei edificis setracta ei d'ina construcziun marcanta dall'architectura da betun vesibel dil temps suenter l'uiara ch'ei vegnida planisada e construida dall'emprema architecta grischuna SPF Monica Brügger. Il baghetg ei el fratemp vegnius els onns e basegna urgentamein ina sanaziun. Las installaziuns technicas ed ils indrezs sanitar han contonschiu lur cuoz da veta e ston vegnir remplazzai. Per saver ademplir las directivas legalas dalla lescha d'energia sto igl edificis vegnir

equipaus cun indrezs moderns. Cun mesiras architectonicas duei il standard d'utilisaziun existent vegnir risguardaus, mo era il consum d'energia duei vegnir reducius massivamein.

Per preparar e planisar la sanaziun ha la suprastonza communal installau ina gruppa da lavur. Ensemen cun igl architect Jan Berni, Castrisch, ei in studi da realisabladad vegnius fatgs. En quei studi ein differentas variantas da midar e sanar la casa da scola vegnidas examinadas. Alla fin ein aunc duas variantas restadas ch'ei vegnidas presentadas alla suprastonza communal, al parlament communal, alla scola ed alla populaziun duront occurrenzas publicas. Tier omisduas variantas duei la casa da scola sco tala vegnir sanada e mantenida en sia consistenza. Las grondas midadas pertuccassan la halla da gimnastica actuala e la piazza da giug externa. Ina varianta prevesa leu ina halla da gimnastica pli pintga (spazi da moviment) e d'engrondir quella cun in local multifunziunal. La secunda varianta prevesa in grond local da cultura e la halla da gimnastica curdass naven dil tuttfatg. Quella varianta cun in local da cultura ei vegnida preferida dalla suprastonza communal. Ins ha dau l'incumbensa da far ulteriurs sclariments en quella direcziun.



La residenza cun siu imposant plazzal ha saviu vegnir terminada la primavera 2022 e surdada allas habitontas ed als habitonts.

Construcziun aulta

Activitad da baghegiar en general

Il diember da damondas da baghegiar ha contonschiu igl onn 2022 bunamein puspei il stan maximal da 2021. Pervia dallas novas prescripziuns per tuccont ils scaldaments e la tema d'ina munconza d'energia ein las damondas da baghegiar per remplazzaments da scaldaments ed indrezs fotovoltaics s'augmentadas marcantamein. Ultra da quei dat ei vinavon in grond basegn d'in refugi ella natira. Quei muossa il diember grond da damondas da renovar tegias da cuolm e da sanar spazi da habitar existent per secundas habitaziuns.

Quei che pertucca la protecziun dil maletg dil vitg vala ei en tut las fracziuns da planisar cun premura il remplazzament dil scaldament existent. La nova tecnica da scaldar, p.ex. ina pumpa da calira cun in apparat extern, duei vegnir caschada aschi discretamein sco pusseivel cun ina construcziun da lenn ni cun plontas. Suenter in discuors cun igl uffeci da construcziun, incl. il giudicament dalla Tgira da monuments dil cantun Grischun, san era edifecis che stattan sut protecziun vegnir equipai tenor las pusseivladads tecnicadas oz.

Sin fundament dalla situaziun da munconza d'energia ein las damondas da baghegiar per indrezs fotovoltaics carschidas enormamein. Implonts solars ein da planisar tenor las directivas da concepziun dalla vischnaunca. Conform allas directivas san indrezs fotovoltaics sin il tetg vegnir lubi ella procedura d'annunzia.

Leu nua che la protecziun dil maletg dil vitg ei impegnativa e tier objects protegi ein ils implonts solars d'adattar allas directivas da concepziun e las cumponentas ein d'integrar bein sin il tetg.

Svilup digl uffeci da construcziun

La procedura electronica per lubientschas da baghegiar vegn realisada il 2023. Quei permetta d'augmentar massivamein l'efficienza da tschasffar e tractar las damondas da baghegiar. Era per ils planisaders e per ils patruns da construcziun ha quella fuorma dalla damonda da baghegiar avantatgs, damai ch'ils documents necessaris vegnan pretendi gia d'uront l'inoltraziun. Aschia ei la damonda da baghegiar gia cumpleta il mument ch'ella vegn inoltrada. Ultra da quei eis ei pusseivel da reter directamein las datas dalla parcella ed dils edifecis existents. Nus sperein da saver terminar tochen la fin digl onn 2023 ils emprems projects da pilot.

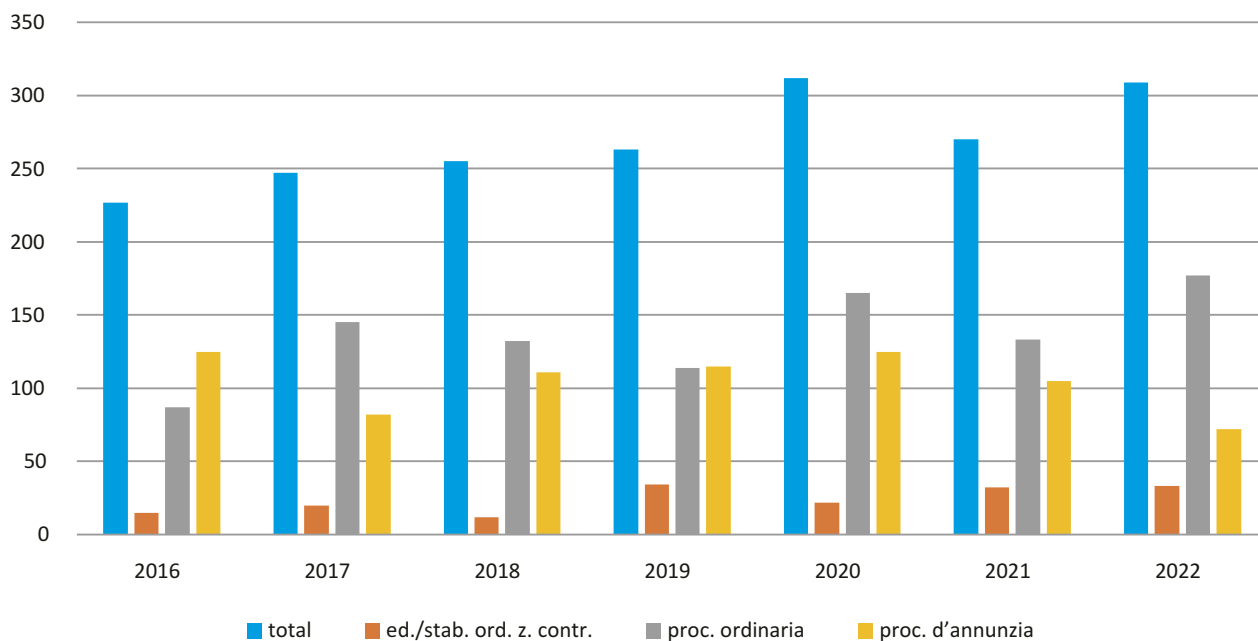


22 Discretamein metscha ella las eglidas: Pumpa da calira.



Il tetg ed ils collecturs solars s'uneschan ad ina unitad.

Diember da lubientschas da baghegiar concedidas dapi igl onn 2016

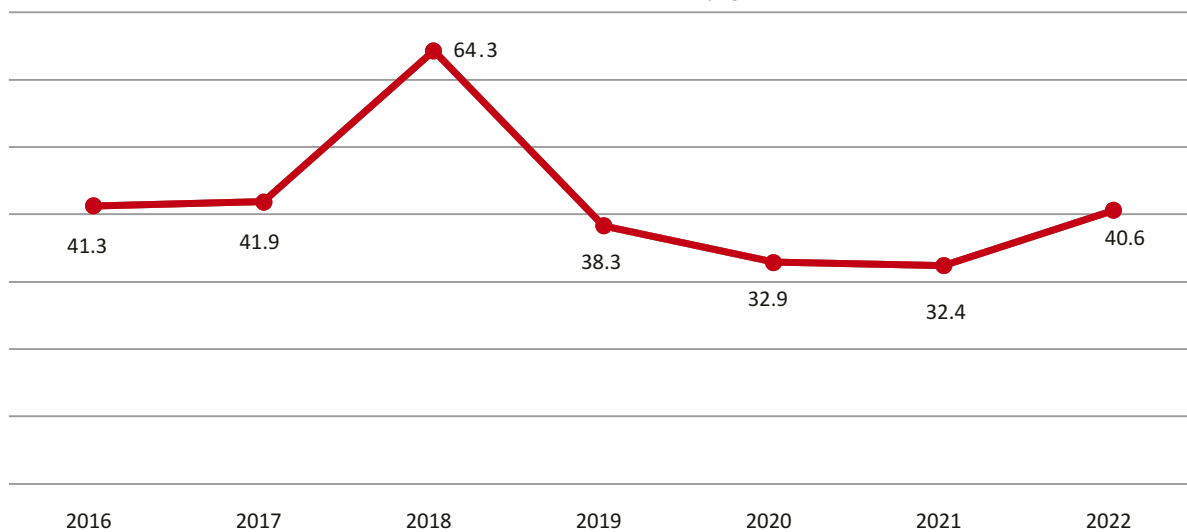


Damondas da baghegiar 2022

EOZ (BAB)	33
Proceduras d'annunzia	72
Proceduras ordinarias	177
Preexaminaziuns	6
Confirmaziuns d'annunzia indrezs solars	21
Total	309

Construcziun nova da:
 13 casas d'ina famiglia
 1 halla da luvratori cun biros

Volumen da construcziun sin intsches communal Ilanz/Glion en milliuns francs svizzers dapi igl onn 2016





L'immobilia dall'antieriura stizun dil Volg a Rueun ...



... sco era l'antieriura casa communal a Ladir ein vegnidas vendidas.

Immobilias communalas

Administraziun

Dapi igl 1. da schaner 2022 ein la lescha d'immobilias dalla vischnaunca dad Ilanz/Glion e las ordinaziuns corrispundentas en vigur. En applicaziun da quella basa legala ei l'immobilia digl anteriur Volg a Rueun vegnida vendida la primavera 2022.

Il medem mument han ins decidiu da principi da vender l'antieriura casa communal da Ladir. La vendita ei el fratemp vegnida concludida ed instradada.

L'affitaziun da duas tegias da cuolm ein vegnida publicada da mesa stad 2022. Tenor la procedura da tscherna definida ein ellas vegnidas fittadas per ils proxims tschun onns. Omisduas tegias ein situadas sin l'Alp Stei el territori communal da Sursaissa Mundaun.

La parcella 15418 sper l'antieriura casa da scola a Siat han ins saviu vender igl uost ad in pèr indigen che realisescha ina casa da habitar.

L'ustria Stiva Biala a Luven ei vegnida publicada igl atun per l'affitaziun per l'entschatta november 2023. Igl ei stau pusseivel da catter ina successiun, aschia ch'il menaschi futur dall'ustria populara ei garantius.

Manteniment dils objects

Il manteniment ordinari dallas numerusas immobilias communalas caschuna beinenqual expensa. Da menziunar en special ei la sanaziun dalla caplutta da morts a Pigniu ch'ei vegnida restaurada cun gronda premura. La ligiadira exte-

riura completa e parts dalla ligiadira interna ein vegnidas allontanadas tochen giu sin la miraglia e puspei purtadas si a moda professiunala. Suenter han ins dau colur da caltschina alla ligiadira.

Ils proxims onns vegnan ils indrezs da scaldar a star el focus. La gronda part dils indrezs da scaldar pli gronds dils edifecis da scola e dils baghetgs polivalents ha contonschiu siu cuoz da veta e sto vegnir remplazzada a media veta. Ils scaldaments che funcziunan cun carburont fossil duein vegnir remplazzai cun systems da scaldar che schanegian igl ambient. 2022 ein dus scaldaments vegni remplazzai. Il scaldament da zenslas da lenn egl edifeci polivalent a Rueun ha fatg plaz ad in niev. Ella casa da scola a Castrisch han ins stuiu remplazzar il scaldament dad ieli pervia da problems tecnicos en in'acziun d'urgenza. Grazia alla buna collaboraziun da tut ils pertuccai eis ei stau pusseivel da metter en funcziun enteifer pauc temps in niev scaldament da pellets. Sin basa dil «Green Deal» digl Uffeci d'energia e da traffic dil Grischun han ins saviu profitar d'ina contribuziun finanziala considerabla dil Cantun als cuosts dil niev scaldament.

Tenor il concept da plazz da giug dalla vischnaunca dad Ilanz/Glion digl onn 2021 ha la vischnaunca dudisch plazz da giug. Per render pli attractivas las fracziuns duein ils plazz da giug vegnir sanai ni concepì da niev ina planisaziun da plirs onns preveda da sanar mintg'onn in plaz da giug.

Igl onn 2022 ha giu liug l'inauguraziun dil niev plaz da giug «Paradisgärtli» a Glion. Igl onn 2023 vegn il plaz da giug «Salleps» a Rueun sanaus ed a Schnaus sper l'antieriura casa communal construiu in niev plaz da giug.





Igl indrez da scaldar da Castrisch ...



... sco era quel da Rueun ein vegni adattai allas novas prescripziuns.



La nova piazza da giugs «Paradisgärtli» a Glion ei vegnida inaugurada igl onn 2022 ed envida affons cun lur geniturs e parents ad ina viseta.



Ilis conductis vegls da fier ella via S.Clau a Rueun ein vegni remplazzai entras novs.



Per il remplazzament dallas lingias alla Porta Sura a Glion ha la via stuiu vegnir serrada per in pli liung temps.

Construcziun bassa

Sanaziun dallas vias dil vitg

Igl onn 2022 ein las lavurs da sanaziun dalla Via S.Clau a Rueun vegnidas terminadas.

A Glion han ins entschiet treis novs projects da sanar vias: ella Via La Lutta (parcella 622), alla Porta Sura ed ella Via S.Clau Sura. Ultra da quei han las lavurs vid la nova via d'avertura (Via Resgia) per nova piazza d'ils autos da posta a Glion entschiet.

La Via da Scola a Glion survegn 2023 aunc ina cuvrada, tut las autras lavurs ein terminadas.

Era la via natirala Plattius a Luven ei pli u meins sanada a fin.

La Via Staziun a Castrisch ha survegniu ina nova stresa da basa. La cuvrada vegn fatga igl onn 2023.

Provediment d'aua

A Siat ei vegnida terminada l'emprema etappa dalla sanaziun totala dil provediment d'aua. A Plaunas Palius e Sur Pistget han ins renovau las tschaffadas, mess novs conducts da tschaffada e baghegiu novs combras d'aua.

A Luven han ins entschiet a sanar las fontaunas a Siarasura.

Illuminaziun publica

A Castrisch, Sevgein e Riein vegnan installadas las novas caz-zolas LED che spargnan energia. Ellas fracziuns da Ruschein e Ladir han ins entschiet igl atun 2022 cun las lavurs da renovaziun.

Meglieraziuns da structura

A Siat ha la via da fons sper Gliandaus survegniu vials da betun ed a Ruschein ei la via al vest da Tischinas vegnida renovada el rom d'ina meglieraziun completa.

Turissem

La punt pendida a Fontanivas ei vegnida sanada cumpletaein. Ella era vegnida baghegiada 1967 d'emprendists dall'anteriura interpresa da construcziuns d'itschal e da maschinas Albert Buss & Cie. a Basilea durant lur temps liber.

La Via Glion duei vegnir etablida a liunga veta sco product turistic. Ella duei rinforzar l'identitad dalla vischnaunadad Ilanz/Glion e dar veta allas fracziuns. En in'empre pass ei l'entira senda da viandar vegnida equipada cun ina signalisaziun speciala.



La via da fons a Gliandaus a Siat ei vegnida fatga cun vials da betun.



La veglia punt da pedunzs sur il Glogn ei vegnida renovada.

vias da vitg		vias da funs e d'uaul		aia da beiber		aia piarsa		illuminaziun publica		TOTAL
asfaltau	29'308 m	vias da funs	162'600 m	aia da beiber	121'511 m	aia da dutgs	3'365 m			
crappa da sulada	960 m	vias d'uaul	72'200 m	Indrezs da begls	18'347 m	aia piarsa mischedada	24'408 m			
via naturala	800 m			ulteriur	222 m	aia da plievgia	84'615 m			
passapeis	8'000 m					aia tschuffa	21'161 m			
						ulteriur	7'052 m			
total	39,1 km	total	234,8 km	total	140,1 km	total	140,6 km			556,6 km
				hidrants	396	tumbins	4'082	cazzolas	769	
				reservuars	20					
				tschaffadas da fontauna	120					
valeta nova	fr. 74 miu.		fr. 95 miu.		fr. 83 miu.		fr. 60 miu.		fr. 2 miu.	fr. 314 miu.

Projects

tenor program per la construcziun da vias	meglieraziun generala a Ruschein en realisaziun meglieraziun generala a Riein en planisaziun	tenor project general d'aua	tenor disposiziuns digl UNA	tenor project midada da cazzolas sin LED	
-------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------	-----------------------------	-----------------------------	------------------------------------------	--

Survesta tabellarica davart las lavurs exequidas sco era dalla planisaziun dils projects dalla construcziun bassa.

Ovras communalas

PWI Siat (renovaziun periodica)

La Confederaziun ha endrizzau in fond per sustener il manteniment extendiu dallas vias da meglieraziun. Cun daners da quei fond vegnan finanziadas lavurs da manteniment vid vias da funs che survargan la mesira usitada dallas expensas annualas. Il sustegn cumpeggia mo lavurs da sanar effectivas

e neginas lavurs da planisaziun. Il Cantun separticipescha medemamein alla finanziaziun da quellas lavurs.

Sin ina lunghezza dad 1.7 km ei il corpus dalla via denter Siat e Darpagus vegnius sanau dil menaschi tecnic cun igl agid d'ina interpresa externa. Ils 7 d'october ha la supra-stanza communal visitau la squadra a Siat e seschau decla- rar las lavurs.



il niev Rigitrac cun crieu da neiv e stiarna-sal ei promts per l'acziun.



Collaboraturs dil menaschi tecnic tier l'installaziun dallas canals d'aua.

Uffeci forestal

Fiera da lenna

La muntada digl uaul per il clima vegn oz realisada pli che mai. Quella midada dil patertgar e la crisa d'energia han caschunau in ferm interess per lenna. Tuttina regia ina gronda insegirezia quei che pertucca il svilup dalla fiera da lenna pervia che seresulta ord ils cuors da scomi regressivs dil ferm franc svizzer. Plinavon ha igl augment dil prezi da carburont ed autras resursas limitadas catschau ad ault ils prezis per la produenziun da lenna. Malgrad tut san ins constatar ch'il sector forestal ei staus in dils victurs igl onn 2022 e ch'el ha saviu profitar. Ina gronda part dil mund vul baghegiar cun lenn e nezegiar la materia prima locala en tut ils camps, buca mo per motivs ecologics, mobein era perquei ch'il lenn porscha pusseivladads nunlimitadas en colligiazium cun novas tecnicas d'elavuraziun.

Ina gronda part dallas resgias ha disponiu el quart quart da reservas cuntenteivlas da lenna rodonda da coniferas. Igl interess da lenna rodonda ei ella tendenza ius anavos empau ed ins ha saviu sentir viers la fin digl onn 2022 in'adattaziun dils prezis. Ils prezis da lenna han stagnau sin in ault level. Igl interess da lenna da barschar ei per part staus aschi immens ch'igl uffeci forestal ha la stad stuii remetter novas empustaziuns ad interim. La damonda extrema ha principalmein da far cun la crisa energetica e franc era cun

la tema che vegn derasada dallas medias. Igl interess fetg grond ha giu per consequenza prezis pli aults.

Gi d'aventura egl uaul

La vischnaunca dad Ilanz/Glion ha envidau sonda, ils 29 d'october 2022, al gi d'aventura egl uaul ensemen cun igl Uffeci d'uaul e prighels dalla natira dil cantun Grischun. Malgrad che numerusas autras han occurrenzas giu liug la medema fin dall'jamna, ha biara glieud priu la caschun dad esser dalla partida quei gi da temperaturas migeivlas. Duront il gir da circa in'ura han las visitadras ed ils visitaders empriu d'enconuscher las funcziuns multifaras digl uaul. La squadra digl uffeci forestal, ils collaboraturs dil Cantun e l'entira cadeina da lenna han intermediau cumpetentamein lur savida. Sin il program ein stadas denter auter presentaziuns cun la tschaghegna a sugas e cun il raccoltader cumplet. Ins ha saviu contemplar la produenziun da sculpturas da lenna, ina lavur fatga cun precisiun artistica, e sittar cun paliet e ballester da lenn tasch – bunamein sco el temps digl Ötzi. Ils pumpiers locals han divertiu ils affons cun ina sprezza da stizzar fiug e Swiss Helicopter ha fatg impressiun cun il helicopter da transport ch'ei setschentaus sper igl areal da fiasta.



Al gi d'uaul 2022 declara il selvicultur da revier Remo Alig allas visitadras ed als visitaders ils process dalla cultivaziun digl uaul.



Duas mattatschas emprovan lur cletg da tucchar cun artg da lenn tasch e paliet u la muntaniala ni la schiba.